

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשג

ערב שבת-קודש

פרשת בא

ד' בשבט ה'תשס"ח

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ד' בשבט ה'תשס"ח – י"א בשבט ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ד' בשבט	ה' חגיגה פרק ב-ג. ה' בכורות.. בפרקים אלו. פרק א.	ה' פסולי המוקדשין פרק יט.	מ"ע נד. מל"ת קנו. רכט. מ"ע טז. עט.
ש"ק	ה' בשבט	פרק ב-ד.	ה' עבודת יום הכפורים.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת קמד. קח.
א'	ו' בשבט	פרק ה-ז.	פרק ב.	מ"ע עח.
ב'	ז' בשבט	פרק ח. ה' שגגות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ג.	מל"ת קט. מ"ע סט.
ג'	ח' בשבט	פרק ג-ה.	פרק ד.	מ"ע ע.
ד'	ט' בשבט	פרק ו-ח.	פרק ה.	מ"ע ע.
ה'	י' בשבט	פרק ט-יא.	ה' מעילה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע עא.
ו'	י"א בשבט	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע עב.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							ד' 72 לפני הזריחה	ד' 120 לפני הזריחה	
5.20	4.53.8	12.18	11.48	9.13	6.49	5.48	5.25	4.37	ו', ד' בשבט
5.21	4.54.6	12.18	11.48	9.13	6.49	5.48	5.26	4.37	ש"ק, ה' בשבט
5.22	4.55.5	12.19	11.49	9.14	6.48	5.48	5.26	4.38	א', ו' בשבט
5.22	4.56.3	12.19	11.49	9.14	6.48	5.48	5.26	4.38	ב', ז' בשבט
5.23	4.57.2	12.20	11.50	9.14	6.48	5.48	5.26	4.38	ג', ח' בשבט
5.24	4.58.1	12.20	11.50	9.14	6.48	5.48	5.26	4.38	ד', ט' בשבט
5.25	4.59.0	12.21	11.50	9.14	6.48	5.48	5.25	4.38	ה', י' בשבט
5.26	4.59.9	12.20	11.51	9.14	6.47	5.48	5.25	4.38	ו', י"א בשבט

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
בא	4: 18	5: 34	4: 32	5: 35	4: 22	5: 33	4: 36	5: 37
בשלח	4: 24	5: 40	4: 39	5: 41	4: 28	5: 39	4: 42	5: 42

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

לנצל את שפע ההצלחה למעלה מדרך הטבע

ארצו של "יוסף" מבורכת גם כיום, ללא שינוי • השינוי בין קודם
ההסתלקות לאחריה הוא רק אצל היצר-הרע... • הלוואי שהיו
מנצלים את ההצלחה המופלגה המאירה עכשיו שלא בערך
מבעבר • כיצד אירע מופת גלוי על-ידי התקשרות נאמנה של
חסיד לרבי? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה" (כדאייתא בגמרא במסכת שבת⁶), כמו כן אין גם זמן מיותר (לבטלה), כך שצריך לנצל כל יום וכל רגע כדבעי - כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הצ"צ: "אנן פועלי דיממי אנן"⁸, כלומר, התפקיד שלנו הוא להאיר.

ולכן אומר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁹ "טובה פעולה אחת יותר מאלף אנחות":

אפילו אם יתאנה אלף אנחות, ויתאנה באמת - מוטב שיעשה פעולה אחת בענייני תורה ומצוות, וישכח מאלף האנחות, כי, אין הכוונה בשברון הגוף על ידי "אנחה (ש)שוברת חצי גופו (או "כל גופו") של אדם"¹⁰, אלא אדרבה, כתורת הבעש"ט¹¹

א. בקריאת¹ היום קראו הפסוק² "וליוסף אמר מבורכת ה' ארצו" - שאמרו כ"ק מו"ח אדמו"ר פעם בהתוועדות³ בנוגע לעצמו... ויש צורך להבהיר שעניין זה ישנו בתקפו גם כיום, למרות שעברו כמה שנים מאז ההסתלקות. ובהקדמה - שישנם כאלה⁴ שאצלם משתמשים בלשון "אותנו טוב לאנחות"...

ביטוי כזה - לא אומר ("דאָס וועל איך ניט זאָגן"), שכן, כ"ק מו"ח אדמו"ר... לא היה גורס "אנחות", ומה גם שזהו היפך דרך החסידות. וטעם הדבר:

כל זמן שהנשמה בקרבי, ישנה השליחות שהטיל הקב"ה על כל אחד ואחת מישראל, בנתנו לו מספר מוגבל של ימים - "ימים יוצרו ולו אחד בהם"⁵ - בשביל למלא שליחות זו, ובמילא, כשם ש"כל מה

שיחה זו התחיל כ"ק אדמו"ר בקול בוכים, כשמירי פעם נפסק הדיבור בכבי.

(2) ברכה לג, יג.

(3) שיחת שמח"ת בסעודת היום תש"ה ס"י (סה"ש תש"ה ע' 61 ואילך). וראה גם שיחת יום שמח"ת תשי"א ס"ג (תורת מנחם - התוועדויות ח"ב ע' 48 ואילך).

(4) וכפי שאומר מחותני: "בא זיי"...

(5) תהלים קלט, טז. וראה לקו"ש חט"ז ע' 273. וש"נ.

על הפסוק¹² "עזוב תעזוב עמו", שצריך לעבוד את ה' ביחד עם הגוף,

וכאמור, שהתפקיד הוא להאיר ("פועלי דיממי") - תחילה בעצמו, בגופו ונפשו הבהמית, וגם בביתו, אצל אשתו וילדיו,

- שידעו מהי יהדות, ושיהיה להם "געשמאָק" (=עונג) בזה, ולא להסתפק בכך, אלא להוסיף ולהסביר להם בדברי נועם מה הם חיים חסידיים ("אָ חסידישער לעבן"), ואשר זהו האושר האמיתי ("דער אמת'ער גליק") לעצמו וילדיו, ובפרט כשרוצים להבטיח גם בנוגע לנכדים כו'. וכשרוצים באמת, יכולים לפעול כל זה לא רק בנוגע לעצמו, אלא גם בנוגע לבני ביתו -

שעל ידי זה מאיר בד' אמותיו, ולאחרי זה - או בבת אחת - יוצאים גם להאיר בחלקו בעולם. ובמילא, לומר ש"אותנו עזוב... לאנחות" - הרי זה בוודאי שקר... "לאנחות" - בוודאי לא;

ואפילו "עזוב" - ... הרי זה רק "אם תעזבני"... אזי "אעזובך"¹³... אבל כאשר אין זה מצב של "תעזבני", הרי במילא אין זה מצב של "אעזובך", כך, שאין כאן עניין של "עזב" כלל.

החילוק בין קודם ההסתלקות ולאחר ההסתלקות אינו אלא בנוגע להיצר-הרע:

קודם ההסתלקות, לא היה היצר-הרע יכול לטעון ולומר: לא כך שמעת מהרבי, ולא כך ציוה עליך הרבי לעשות - שהרי אז היו יכולים להיכנס... יחד עם היצר הרע... ל"יחידות", באופן הנראה במוחש, ולשואל - בפני היצר-הרע - מהו הציווי שהוטל עליו;

מה שאין כן עכשיו - לא יכול היצר-הרע להיכנס לשם, כיוון שלא מניחים אותו להיכנס לשם!... ובמילא, כאשר אומרים לו: בוא ונברר מהו הציווי שהוטל עלי - משיב, שהוא אכן מוכן לבוא, וכאשר לפועל לא מניחים לו להיכנס, טוען הוא שאין זו אשמתו, ובכל אופן, אינו מאמין דברים שימסרו לו, כיוון שנאמרו "שלא בפניו"; ובמילא, ממשיך בכל הפיתויים וההסתות כמקודם, ואם יש לו עסק עם מי שאין לו את התוקף שצריך להיות אצל חסיד - יכול

הוא להתגנב לאט לאט, כדברי הגמרא¹⁴ "בתחילה קראו הלך (עובר דרך עליו ואינו מתאכסן עמו) ולבסוף קראו אורה (אכסנאי) ולבסוף קראו איש" (בעל הבית) חס-ישראל!...

צריכים לידע אפוא שכל זה נובע מצד השקר; כל העניינים שאינם מצד הקדושה, אין להם מציאות אמיתית, ועל דרך זה ובמכל-שכן וקל-יחומר בנוגע לכל הטענות הנ"ל - שהם טענות של שקר.

ובמילא, צריכים לידע שהאמת היא שאין כאן עניין של "עזוב", ואף אחד לא ישכנע את עצמו באשליות ("מ'זאָל זיך ניט לאָזן אַינערדן") שכל הדברים שהרבי דיבר אליו, או שדיבר לאחריהם והתכוון אליו, אינם שייכים עתה, כיוון שנשתנו הזמנים והעתים, ואילו עתה היו נאמרים הדברים באופן אחר - אילו עתה היו נאמרים הדברים באופן אחר, היה השינוי מתבטא בכך שהיו מצווים עליו להוסיף כמה פעמים ככה!

ב. כל מי שמסתכל על המצב לאשורו, ללא שוחד מכמה פניות וטענות - רואה, אשר מאז... ההסתלקות... היתוסף... הצלחה... בכל העניינים שהרבי רצה שיעסקו בהם - **שלא בערך!**

אלא שכואב הלב ("ס'איז אַ האַרץ-ווייטאָג") על כך שלא הכינו "כלים" לקבל ולקלוט את ההצלחה במילואה, ובמילא לא ניצלו אותה כדבעי, והרי סדר הדברים למעלה הוא - כמסופר בתנ"ך¹⁵ - שכאשר יש מצב ש"אין עוד כלי" אזי כו'... - אינני רוצה לומר את המשך הלשון... כיוון שיש לקוות שכיוון ש"מבורכת ה' ארצו"... לא יהיה מצב ש"יעמוד השמן"...

עד שנוכח שלא יסתפקו למעלה בנתינת הצלחה מופלגה... כפי שראו אפילו בעיני בשר, אלא סוף-כל-סוף - כשרואים עם מי יש עסק - יתחילו ליתן מלמעלה גם את הכלים,

- כידוע הפירושו¹⁶ במה שכתוב¹⁷ "והוא יכלכלך", שהקב"ה ייתן לך לא רק את האורות, המשכות והשפעות, אלא גם ה'כלים' שתוכל לקבלם -

14 (סוכה נבב. (בפרש"י).

15 מלכים-ב ד, ו.

16 ראה סה"מ קונטרסים ח"ב שלח, סע"ב. סה"מ תרפ"ח ע' 21.

17 תרצ"ט ע' 21.

17 תהלים נה, כג.

(נעתק ב"היום יום" כח שבט).

12 משפטים כג, ה.

13 פרש"י עקב יא, יג. וראה אגרות' קודש כ"ק אדמו"ר ח"א ע' קלח.

- על דרך מה שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה²⁰ ובהלכות מלכים בסופן בעניין היעודים הגשמיים שנותן הקב"ה לבני ישראל כדי שיוכלו לקיים את רצונו.

ואז יראו ש"מבורכת ה' ארצו" - עוד יותר מכפי שהיה קודם ההסתלקות:
מבואר בארוכה באגרת הקודש הידועה²¹ ובעיקר בכיאוורה, שבהיות הצדיק חי על פני האדמה, בחיים

אבל, לכל הפחות, צריך להיות קצת שכל ("אזויפיל שכל דארף מען האָבן") - לרצות לקבל את הכלים עם האור שמונח בתוכם!...

אלא מאי, כאשר משהו בא וטוען - בקשר לעניינים שהרבי רוצה שיעסקו בהם - "אין לי פנאי", "אין זה עניין שלי", "לא אלי מתכוונים", "יש לי דברים חשובים יותר" - יש לו בחירה חופשית,

איש לא ישלה את עצמו שכל הדברים שהרבי דיבר אליו או שדיבר לאחרים והתכוון אליו, אינם שייכים עתה כיוון שנשתנו הזמנים והעיתים

חיותו בעלמא דין, ישנם הגבלות הגוף. וכידוע הסיפור שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר²² בשם המגיד, שבעברו בהיכלות דגן ערן, עבר דרך היכל אחד אשר תינוקות של בית רבן יושבים ולומדים חומש, ומשה רבינו מסביר להם מה שכתוב²³ "ויפול אברהם על פניו ויצחק וגו'" - שעניין זה הוא מצד הגוף כו'.

ובמילא, כל זמן שנשמתו של הרבי היתה מוגבלת בגוף, היו אמנם הצלחות וכו', אבל, כל זה הגיע על ידי יגיעה... ועד למצב ש"הוא²⁴ מחולל מפשעינו"... עם כל העניינים שעברו עליו, ובמילא, הרי זה הגביל, במידה גדולה, את ההמשכות וההשפעות שהמשיכו מלמעלה, ובמיוחד - את האופן שבו ניצלו אותם כאן למטה;

אבל לאחר ההסתלקות - שאז "אשתכח בכולהו עלמין (וגם עולם הזה הגשמי בכלל זה, ולא רק בכלל זה, אלא עוד יותר מאשר בעולמות העליונים) יתיר

וכיוון שבחירה חופשית היא ממקום נעלה ביותר,

- שהרי בהדרגות דאורות וגילויים, אין בחירה חופשית, באור אין סוף, אין בחירה חופשית; בחירה חופשית יש רק בעצמות ומהות, כמבואר ברמז בליקוטי תורה פרשת אמור¹⁸, ובהמשך הידוע של ראש-השנה לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע¹⁹ -

מובן הקושי ליטול מיהודי בחירה חופשית, שכן, בשביל זה צריכים ליגע ("אָנרירן") היכן שיהודי הוא חד עם עצמות ומהות אין-סוף ברוך-הוא, ולשם לא רוצים להתקרב ("אָהינצו וויל מען זיך ניט רוקן") - כל זמן שיש איזו-שהיא ברירה.

ובכל אופן, התקווה היא - כאמור - שיתחילו ליתן מלמעלה גם את הכלים, ובמילא, ינצלו את ההצלחה במילואה, אבל, לכל הפחות, יחליט כל אחד בפשיטות גמורה שכאשר יתנו מלמעלה את האורות והכלים - יקבלם בלבב שלם, ללא "פוליטיקה" (כפי שאומרים במדינה זו), ומה טוב ("ווי ס'איז געזינטער פֿאַר זיך") אפילו ללא פניות,

ואז תנוצל ההצלחה באופן המתאים לכוונת נשיא הדור, הוא כבוד קדושת מורי-יחמי אדמו"ר, ובמילא, תומשך ההצלחה גם בעניינים הפרטיים

(20) ספ"ט.

(21) ע"פ לשון אדה"ז בתיא אגה"ק סכ"ז (קמו, א).

(22) "התמים" ח"ב ע' עא. "קובץ מכתבים אודות גודל ערך אמירת תהלים" (ולאח"ז באגרות-קודש שלו ח"י ע' תנד ואילך).

(23) לך לך יז, יז.

(24) ישעי' נג, ה. וראה סד"ה באתי לגני תשי"א (תורת מנחם

- התוועדות ח"ב ע' 202).

(18) לה, ב.

(19) סה"מ תרס"ה ע' ח.

מבחייהי²⁵, כיוון שלא עזב הרועה את צאן מרעיתו²⁶,
- אזי התחילה ההצלחה להיות באופן אחר לגמרי,
ללא הגבלות,

אלא, שלא ניצלו אותה במילואה, ובמילא לא
נראתה במילואה; אבל באותם מקומות שרצו
לנצלה, ורצו באמת - ראו הצלחה למעלה מדרך
הטבע, ועד כדי כך, שגם אלה שחשבו למנגדים,
לא זו בלבד שכטלה התנגדותם, אלא עוד זאת,
שנעשו למסייעים.

ג. ולדוגמא - מאורע שאירע בארץ־ישראל לפני
שבועות אחדים:

ביודעי גודל הלהיטות של כ"ק מו"ח אדמו"ר
("אויף וויפל ער האָט זיך געקאַכט") להוסיף יום,
שעה ורגע בלימוד התורה וכידוע הסיפור על־דבר
המלחמה שניהל כאן שלא ישנו שעות הלימוד
של לימודי קודש²⁷ - הוריתי במכתב²⁸ לבית־ספר
בארץ־ישראל, שיתחילו את הלימודים משך זמן לפני
התחלת הלימודים הרשמית על־פי פקודת המלוכה.
וכן עשו.

כאשר נודע הדבר במשרד המתאים - הגיעו לאותו
בית־ספר שבו התחילו את הלימודים שבועיים לפני
הזמן, ועשו שם "אָ גאַנצן שטורעם": הייתכן שבה
בשעה שיצאה פקודה להתחיל את שנת הלימודים
ביום פלוני - הקדימו והתחילו ללמוד תורת ה'
שבועיים קודם לכן?!...

והוסיפו להתרות שהנהגה כזו - היפך הסדר של
כל המדינה - אינה יכולה להמשיך, ואם ימשיכו
להתנהג כך, יפסיקו ליתן להם תמיכה כספית, וינתקו
את הקשרים עימם.

מה עשה מנהל בית־הספר - כפי שכותב לי
במכתבו - לא נכנס עימם לפלפולים על־פי דין
(כיוון שהיה לו עסק עם יהודי שאינו בקי בשולחן־
ערוך), אלא השיב כך:

25 זח"ג עא, ב. הובא ונתבאר באגה"ק שם.

26 ראה אגרות־קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' קמא.

27 ראה אגרות־קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ו ס"ע שער
ואילך, ובהנסמן שם.

28 מט"ז מנ"א תשט"ו (אגרות־קודש ח"א ע' שלא)
- להנהלת בתי ספר אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש אשר
בעיה"ק ת"ו.

שמעו רבותי! קבלתי הוראה במכתב להתחיל
הלימודים ביום שבו התחלתי, ולכן עשיתי כן. ובכן,
אם מתקבל העניין אצלכם - מה טוב, ואם העניין
איננו מתקבל - יהיה גם כן טוב, אם ירצה השם!...

לאחרי מענה כזה - הנה בשעת מעשה הרעיש הלה
באומרו אין לי דין ודברים עמך, אבל מיד למחרת
נעשה שינוי מן הקצה אל הקצה:

זה כשנתיים שבית־הספר לא מצליח לפעול בניית
גדר ומבנים נוספים על חשבון אותו משרד, ולפתע
- למחרת אותו מענה - באו אנשי המשרד ובנו את כל
המבנים שסירבו לבנות במשך כשנתיים!

בדרך הטבע - אין למנהל בית־הספר שום הסברה
על זה, ובאמת אין על זה הסברה:

הוא התנהג היפך רצונם, וכשהתרו בו שינתקו
את הקשרים אתו, השיב שקיבל פקודה מכאן וקיים
אותה, אם מקבלים הם, מה טוב, ואם אינם מקבלים,
גם יהיה טוב;

ומה עשו הם - באו למחרת ומילאו את כל
דרישותיו שלא הצליח לפעול אצלם במשך
כשנתיים!...

והפלא הוא - שאף אחד לא אמר תהלים בשביל
עניין זה, אף אחד לא נתן פרוטה בקופת־צדקה
בשביל עניין זה;

אין כאן אלא הצלחה מופלגה שניתנה מלמעלה,
ובאה בפועל באמצעות יהודים בעלי־בחירה,
שלכאורה לא צריך להיות אצלם נתינת מקום
לעניין כזה, ואף־על־פי־כן נעשה באמצעותם
קידוש השם ברבים.

כיצד נעשה כל זה? - כשאמרו שקיבלו פקודה
מפלוני בן פלוני, שמכתירים אותו בתואר פלוני,
הרי, אף שהלה שמדברים עמו אין לו שום הבנה
בתואר זה, מכל מקום, הרי זה פעל עליו עד כדי כך
שמיד למחרת מילא את כל הדרישות שדרש מהם
במשך כשנתיים עד שכבר התעייף וכמעט התייאש
מהם - שכל זה נעשה רק על ידי זה שהראה את
תוקף התקשרותו - על ידי - אל כ"ק מורי וחמי
אדמו"ר, ובמילא, נתבטל הלה כלפי כ"ק מו"ח
אדמו"ר - מבלי להכירו, על דרך מאמר רז"ל²⁹
"אף־על־גב דאיהו לא חזי מזליה חזי", והעמיד

29 (מגילה ג, א. וש"נ.)

וטעם הדבר - כי, בנוגע לכל העניינים שצריכים ליתן, הן מממונו, הן על ידי טרחא בגופו, ואפילו על ידי טרחא שנשמתו - על כולם אמרו חז"ל³² "עשר בשביל שתתעשר", ובמילא, אין זה עניין של נתינה, אלא להיפך - עניין של קבלה ("דאָס איז ניט וואָס מ'גיט; דאָס איז וואָס מ'נעמט")!

ובפשטות: עבור כל עניין שנתינים - נותן הרבי "ארבע הידות יהיה לכם"³³ בעניינים הפרטיים הרוחניים, ועל ידם - גם בעניינים הפרטיים הגשמיים.

לרשותו את כל המבנים הדרושים, שעל ידם יתווספו עוד כמה ילדים, וכמה פעמים ככה, שילמדו תורת ה' ויקבלו חינוך הכשר.

ד. ואם הדברים אמורים בריחוק מקום, וביחס ליהודי שמעולם לא ראה את כ"ק מו"ח אדמו"ר, ומסופקני אם התכתב עמו, ומסופקני אם יש לו איזה ידיעה בתורת החסידות, ואם היה פעם בד' אמות של חינוך חסידי - הרי על אחת כמה וכמה, בנוגע לאלה שזכו וראו את כ"ק מו"ח אדמו"ר,

באותם מקומות שרצו לנצלה, ורצו באמת - ראו הצלחה למעלה מדרך הטבע, ועד שגם אלה שחשבו למנגדים נעשו למסייעים

ובמילא, כאשר מקמץ ומפחית אלף דולר בנתינה מממונו עבור ענייניו של הרבי - חסר לו ארבעת אלפים דולר בענייניו הפרטיים; כאשר מקמץ ומפחית בטרחא בגופו עבור ענייניו של הרבי - חסר לו בכריאות הגוף ארבע פעמים ככה, רחמנא ליצלן; וכמו כן כאשר מקמץ ומפחית בטרחא שנשמתו - בשביל להתפלל וללמוד לעצמו - ובמילא אין לו פנאי לעסוק בענייניו של הרבי, כמו: "תומכי תמימים", "אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש", "מחנה ישראל", "מרכז לענייני חינוך", "שיעורי לימוד הדת", "בית רבקה".

יש לזכור ולידע שסוף כל סוף "וועט דער רבי אויספירן" [= הרבי ישיג את יעדיו]; אלא שרצונו שכל העניינים יהיו בחסד וברחמים³⁴, ובהקדם הכי אפשרי. ובוודאי "וועט ער אויספירן" [= יצליח] גם בנוגע לזה - שאכן יהיו כל העניינים בחסד וברחמים, ובהקדם הכי אפשרי.

ובפשטות - שיראו בגלוי את קיום העניין ש"ליוסף אמר מבורכת ה' ארצו", ויראו זאת בארץ הלזו

ואת אביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע - שכולא חד, ויקבלו מהם הוראות מפורטות כו'.

ובמילא, כל הביאורים וההסברים - שמשלים את עצמם ("מ'דערט זיך איין") שהם אמת - שנועדו להקל את העבודה, ובמילא, במקום שיתווספו אלף ילדים לחינוך הכשר, מתוספים רק תשע מאות ילדים, במקום מאה ילדים, רק חמישים ילדים, וכיוצא בזה, או במקום לתת עשרת אלפים דולר עבור העניינים של כ"ק מו"ח אדמו"ר, נותנים רק חמשת אלפים דולר - צריכים לידע שאין זה אלא פיתויי ה"מלך זקן וכסיל"³⁰.

ובפשטות - הרי זה שטות הכי גדול:

לאחרי שרואים במשך חמש שנים רצופות (מאז ההסתלקות) עניינים שלמעלה מדרך הטבע לגמרי, ורואים זאת בעיני בשר - הרי, לבוא ולטעון "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"³¹, או לטעון שאין לי רשות ליתן סכום גדול כיוון שאין זה לפי ערך ההכנסה, ובמילא יכולני לצאת ידי חובה בסכום קטן, או לטעון בכלל שאין זה שייך אלי ("ניט מיר מיינט מען"), וכיוצא בזה - אין לך שטות גדולה מזה.

32 שבת קיט, א. ו"ש"ג.

33 לשון הכתוב - ויגש מז, כד. וראה גם לעיל ריש ע' 114.

34 ראה שיחת שמח"ת תרצ"ג (נעתק באגרות-קודש כ"ק

אדמו"ר ח"ג ע' שנג. וראה "רשימות" חוברת קפ ע' 9

(נעתק ב"היום יום" כ חשוון).

30 קהלת ד, יג ובפרש"י.

31 עקב ח, יז.

שרשם בהעצמות כו' - כיוון שפועלים שנעשים דירה לעצמות ומהות איך-סוף ברוך-הוא בגלוי, ובמילא בטלים כל ההעלמות וההסתרים והעניינים המבלבלים, וזוכים לשנת הצלחה הן בעניינים הפרטיים, הן בעניינים הכלליים בכלל, והן בעניינים הכלליים של כ"ק מו"ח אדמו"ר - באופן ש"מבורכת ה' ארצו", ורואים בעין בשר הגשמי, למטה מעשרה טפחים, את ההצלחה המופלגה (לאחרי עשיית הכלים במילואם, ועל-כל-פנים כמה פעמים ככה לגבי מה שהיה עד עתה), שכל המוסדות וכל העניינים הולכים וגדלים כמה פעמים ככה בכמות, ועל אחת כמה וכמה שהולכים וגדלים כמה פעמים ככה באיכות.

(מהתוועדות שמחת תורה ה'תשט"ז. תורת מנחם

- התוועדות תשט"ז חלק א (טו), ע' 152-160)

הגשמיות, למטה מעשרה טפחים, והעיקר - שמכאן ולהבא ינצלו את הברכה וההצלחה במילואה, ולכל הפחות כמה פעמים ככה לגבי מה שהיה עד עתה. ואם יתברר שיש עסק עם כאלה שצריך להתווסף אצלם בחכמה...³⁵ - יעוררו רחמים רבים שיתנו להם גם את ה"כלים", "והוא יכלכלך" (כנ"ל). וינצלו כל זה - האורות והכלים והלבושים - לקבל במילואם את כל העניינים שנותנים מלמעלה: תחילה - עניינים של הארות וגילויים, ולאחרי זה - ההתאחדות עם עצמות ומהות, ואז מתגלה עניין "אין עוד מלבדו"³⁶ בכל הפרטים שבעולם הזה הגשמי - וכמדובר לעיל במאמר דיבור-המתחיל כי נער ישראל³⁷, שכל העניינים שלמטה

35) כ"ק אדמו"ר המשיך והוסיף בבת-שחוק; וגם אני הקטן בכלל זה.

36) ואתחנן ד, לה.

37) פ"ב (ס"ע 118 ואילך).

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלוחה 130

אף יהודי לא יישאר בגלות!

השתדלות בטובת כל יהודי קשורה עם גאולת כל ישראל

ויש להוסיף במעלת ההשתדלות בטובתו של כל אחד מישראל (נוסף על המסירות נפש עבור כלל-ישראל) - שבזה תלויה גאולת הכלל:

ידוע החילוק בין הגלות עתה לגלויות שלפני זה - שבגלויות שלפני זה, הנה גם לאחרי הגאולה עדיין נשארו יחידים בגלות, ובלשון הגמרא: "אין ציבור בבבל", כלומר, אם נמצאים עדיין בגלות בבל, הרי זה רק יחידים; מה שאין כן בגלות זה, שלאחריו תהיה גאולה שלימה של כל בני-ישראל, ואף אחד לא יישאר בגלות.

ומזה מובן, שגאולת כל אחד מישראל נוגעת לגאולת כלל-ישראל.

וזוהי גם שייכות עניין הנ"ל לתורת החסידות:

איתא בזהר: "ובשית מאה שנה לשיתאה יתפתחון תרעי דחכמתא . . וסימנך בשנת שש מאות שנה לחיי נח גו' נבקעו כל מעינות תהום רבה", "וכד יהא קריב ליומי משיחא אפילו רביי דעלמא זמינין לאשכחא טמירין דחכמתא וכו'", וכפי שנאמר לרשב"י: "כמה בני-נשא לתתא יתפרנסון מהאי חיבורא דילך כד אתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא".

ומבואר במפרשים ש"יתפרנסון" היינו לימוד באופן של הבנה והשגה - שזהו כללות עניין התגלות תורת החסידות, שהתחילה כמה דורות לאחרי האריז"ל, והולך ומיתוסף מדור לדור.

וכיוון שתורת החסידות נתגלתה בדרא דעקבתא דמשיחא, בימים הסמוכים לגאולה האמיתית והשלימה, שאז לא ישאירו אף אחד מישראל בגלות - לכן מודגש בתורת החסידות שהעבודה והמסירות נפש עבור כלל-ישראל צריך להיות קשור גם עם ההשתדלות בטובתו של כל אחד מישראל.

ועניין זה צריך לבוא לידי פועל ("אָפּגעטאַן ווערן") על ידי כל אחד בעניינו, שכן, אם צריך לגאול את הזולת, על אחת כמה וכמה שצריך לגאול את עצמו, שהרי "עניי עירך קודמין", ולכן צריך כל אחד בעצמו לעסוק בעבודה האמורה, ולפי הסדר שקבעו רבותינו נשיאינו.

ואז תהיה עבודה זו באופן של תפלת הציבור, חיבור של כל הציבור כולו ביחד, וכיוון ש"הן א"ל כביר ולא ימאס", אזי יבוא משיח צדקנו ויגאלנו בגאולה האמיתית והשלימה.

(תורת מנחם - התוועדויות' ה'תשכ"א חלק א' (כט) ע' 233-234)

משיח ממתין שנלקט את ה"נמושות"

כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר ש"הנה זה עומד אחר כתלנו", אלא, שכיוון שבגאולה מגלות האחרון יצאו כל בני-ישראל מהגלות ואפילו יהודי אחד לא יישאר בגלות, ממתין הוא שילקטו גם את ה"אחד מעיר ושנים ממשפחה", ה"עור ופסח", חולים ובעלי-מומים - כל אלה שהם בבחינת "נמושות" ו"נמושות דנמושות".

וכשיסיימו "פכים קטנים" אלה - יקוים היעוד "ועלו מושיעים בהר ציון וגו'", ויפעלו ("מ'וועט אויספירן") ש"והיתה לה' המלוכה",

ובמילא יהיה המעמד ומצב - כרצונה של תורת החסידות - שגם כאשר הולכים ברחוב, כשיושבים בבית, ואפילו בעת השינה, יכריזו ויצעקו: "אין עוד מלבדו"!

(תורת מנחם - התוועדויות' ה'תשי"ב חלק א (ד) עמ' שיז'שיח)

השלוחים ועבודת השליחות

מהו החינוך הנכון של חסיד לגבי מושג השליחות? • באיזה תחום יתעסק שליח מתחיל? • תשובות ישירות מהרבי בנושאי עבודת השליחות: פרסום, אומץ בפעילות, עסקים לצד השליחות, ועוד • בעקבות כינוס השלוחים, מנהלי בתי חב"ד באה"ק ת"ו

צו השעה – להיות שלוחו של נשיא הדור!

בשנים המאוחרות יותר, בעיקר משנת תשמ"ז ואילך, קובע הרבי (ספר השליחות תשמ"ז כרך א, עמ' 144) כי "צו השעה - על-פי הוראת נשיא דורנו, אשר 'גלה סודו אל עבדיו הנביאים' (עמוס ג, ז) - שכל אחד... ימסור את עצמו להיות 'שלוחו' של נשיא הדור, לעסוק בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה".

"בית ליובאוויטש המתוכנן צריך להיות לא רק בית-ספר, אלא סמל ומרכז לפעולות רבות ככל האפשר. אין מן הראוי להכריז על כך כבר עתה, אך עליכם להתחיל לתכנן" - אמר הרבי למר פיטר קלמס ב'יחידות' בשנת תשכ"ה ('עצת הרבי תנחני' עמ' 11).

בהתוועדות מוצאי שבת-קודש בשלח תשכ"ד ('שיחות קודש' תשכ"ד עמ' 153) התבטא הרבי אחרי הציטוט מדברי חז"ל "יש תלמידים לתלמידיו":

מהאמור מובן אפוא גם, שהתכלית והמטרה [= של החינוך שנטעו רבותינו נשיאינו, וממנו ציפו לתוצאה במוחנכיהם] היא - לא שימתינו שתגיע פקודה: "לך למקום פלוני ועשה טובה ליהודי אלמוני!", ואז ירוץ בשמחה וטוב-לבב - אלא עליו להבין מעצמו ("אליין כאפען זיך") שבמקום שבו נמצא יהודי וביכולתו לסייע לו, אם בגשמיות ואם ברוחניות, או בשני התחומים - יעשה כן; וזה ההישג הגדול ביותר שיש בחינוך - כאשר פועלים בדברים היוצאים מן הלב גם על המושפע, שאף יהיה חדור באהבת-ישראל, וינהג בדרך שהורו רבותינו נשיאינו!

קובע "הנשלה ראשונה"

בעיר, והתלבט אם מתאים לבקש מהנוכחים תמיכה כספית, שאל את הרבי וקיבל את המענה: בכלל, כל אחד ואחד מהמוזמנים לאסיפה כזו פירושה בקשה לתמיכה כספית, ולכן לא תהיה זו עוולה אם אכן כך יהיה, אלא שרצוי ועדיף שהבקשה לתרומות לא תבוא ישירות מהשליח עצמו אלא ממישהו אחר שיקום ויאמר לכל הנוכחים: "רבתי, החלטתי לנדב סכום כסף, ואני מציע לכולם לעשות כך".

הוראה דומה העניק הרבי למר פיטר קלמס, מידידי ליובאוויטש בלונדון, ששאל את הרבי ('עצת הרבי תנחני' עמ' 10) אם הרבי מסכים להצעתו בדבר רמת שכרם של צוות העובדים של ליובאוויטש.

הרבי: מסכים. מן הראוי ששכר עובדי ההנהלה יהיה גבוה בכ- 15% - 10% יותר מן הדרוש למחיה; המורים בשיבה צריכים לקבל משכורות מקבילות לאלו הנוהגים במוסדות אחרים - אולי לירה שטרלינג אחת או שתיים יותר. אפילו אם הדבר יגדיל את הגרעון, זה עדיין בסדר. אך היוזמה לכך צריכה לבוא באופן רשמי - ואפילו בלתי-רשמי - מצד ידידי מוסדות ליובאוויטש שבקהילה.

ביזנעס.. בענייני רוחניות בלבד!

גביר תומך פעילות חב"ד העלה הצעה שהשליח יעבוד אצלו כל יום שעה-שעתיים, ותמורת עבודה זו ישלם לו סכום כסף נכבד. השליח סירב להיענות להצעה, אולם הגביר התעקש ואף העז לכתוב על כך לרבי. הוא נענה בפתק (התוכן, ולא הלשון):

עניינו של הרב.. אינו ביזנעס אלא לפעול עם יהודים בענייני רוחניות ולכן אין לו הזמן לדברים כאלה.

שליח ששאל את הרבי להכוונה בנושא פרסום נענה במאמר חז"ל (ראש השנה כו, ב) "כל דפשיט מעלי טפי".

שליח באחת מערי השדה בארצות-הברית שמע מהרבי את ההוראה: כשאתה מגיע למקום שקצת קשה לפעול שם את העניינים כפי הראוי, אל-לך להתפעל. עליך לפעול ללא מורא!

ב'אגרות קודש' כרך ט' כותב הרבי:

כשנכנס השליח הרה"ח ר' אברהם קארף ל'חירות', טרם נסיעתו בשליחות הרבי למיאמי-פלורידה, העניק הרבי לו ולרעייתו את ברכותיו ב"צאתכם לשלום", וכן העניק לרב קארף סידור. לשאלתו במה יש למקד את עבודתו במיאמי, השיב הרבי: תפעל בכל תחום בענייני היהדות שתראה שקיים בו חסרון, משום שאחרים אינם פועלים בו. כמורכן הורה לו הרבי להפיץ את הספרים היוצאים-לאור מטעם 'המרכז לענייני חינוך', ולעמוד בקשר עם שלוהים הפועלים בערים אחרות, כדי ללמוד מהם על דרכי הפעילות ותחומיה.

בשנת תשל"ג ('אגרות קודש' כרך כח עמ' רמב"ג) כותב הרבי:

..כל ההתפתחויות דבין[ת]הס[פר]: ישיבה גדולה, גן ילדים, P.T.A. - הפצת היהדות והפצת המעיינות הם בראשותו של הרה"ח כו' קארף ש'י ואלו שהוא (קארף) יבחר - שנשלח לשם בשמי לעבודה זו... ובאם יש צורך יבאר למי שנצרך שכן הוא מנהג ליובאוויטש בכל[ל]מ[קום] - שהנשלה ראשונה כו' אין לשנות.

"שליח שלי"

בהתוועדות שבת מברכים שבט תשל"ב אמר הרבי: "הרי נמצא כאן שליח שלי שנוסע למרחקים", ומסר לו 'משקה' ומזונות. היה זה השליח הרב החסיד ר' מנחם מענדל ליפסקר - אברך צעיר כבן עשרים שהיה אז ערב נסיעתו לדרום אפריקה (וראה 'שיחות קודש' תשל"ב כרך א' עמ' 356 - בקיצור).

באותה הזדמנות מזג הרבי גם לאביו של הרב ליפסקר 'לחיים' ואמר לו: "נו?". האב הגיב: "בכול מתקנא אדם חוץ מבנו!". הרבי הגיב בביטול: "איי, מתקנא, מתקנא...".

יוזמה לתרומות על-ידי ידידי חב"ד

כששליח ארגן אסיפה חשובה בין בעלי-בתים

וכמ־כֵּן מסר באותה הזדמנות גם די־יח־שבֹּן
קצר מהתנהלות הכינוס בפועל. הרבי החזיר את
המעטפה ועליה כתב: **מהיר.**
על קבלת האלבום כתב:

האלבום נת[קבל] ות[שואות] ח[ן]

וכמו־בֵּן עושה רושם חזק וכו'

כתבתי על המעטפה מהיר בכדי שינצלו נוכחיות
השלוחים שי' כאן לקחת אצלם תמונות (כולל
תמונות דכל המשפחה שי' יחד (כמו שהזכרתי בעת
ההתוועדות)

- הנמצאים בלא טפס שי' כאן - לזרזם שישלחו

בהקדם בהזדמנות הראשונה

ומה טוב שלי"ט כ[סלון] יו[ציאון] ל[אור] אלבום
יפה עוד יותר ו(דרובם כ)כולם דהמשתתפים ואולי
גם דאלה שלא באו (באם הם עושים שליחותם כו')
לצרף גם תמונה הכללית דביקור הכללי ע[ל]
הצ[יון]

(לא דבתוך הציון שאין המקום גרמא)

- כ[י] א[ם] ההכנה לזה - על הרקע של 770 וכו'.

מה שכתב שאינו מוצא בעצמו אומץ לפעול גם
בעוד חוגים . . יעויין בליקוטי תורה ריש פ' ויקרא
אשר בענייני תורה ומצוות אדם התחתון הוא שלוחו
של אדם העליון עיין שם, ובמילא אין מובן איך
שיחסר האומץ בכגון דא.

מאידך הרבה מהשלוחים שמעו מהרבי
שבתקופה הראשונה לפעילותם ישתדלו לא לפעול
'מעל הראש', ישתדלו לא לנקר עיניים ויאמצו את
הגישה של צעד אחר צעד.

אלבום מהודר של כל העושים שליחותם

בעיצומו של כינוס השלוחים דשנת תש"א,
בערב שבת־קודש פרשת תולדות, מברכים החודש
כסלו, מסר המזכיר, הרה"ח הרב ר' חיים יהודה
קרינסקי, את ספר השליחות לרבי. יחד עמו מסר גם
את אלבום כינוס השלוחים של שנת תש"נ, שיצא
לאור זה עתה ממכשש הדפוס לקראת הכינוס,

פרשת בא

בא אל פרעה (יא)

רבים שואלים: מדוע נאמר "בוא" ולא כפי שלכאורה מתאים יותר, "לך אל פרעה"? אחד ההסברים הוא, שבפרשתנו מסופר על הגאולה ממצרים. התורה מבקשת אפוא לרמוז, שעל-ידי עבודת ה' בבחינת "בוא" - מקרבים את הגאולה. הכיצד? כשאדם קובע עיתים ללימוד תורה, לא די שהוא "הולך" ללמוד, כלומר, שהוא מופיע ללימודים ולומד, אלא עליו לעשות זאת באופן כזה שהלימוד "יבוא" אליו ויחדור בפנימיותו. שהתורה שלומד תשפיע עליו ותתאחד עמו בהתאחדות גמורה. כך הדבר גם בשאר ענייני עבודת ה' - צריך שתהיה חדירה של הרברים ("בוא") באופן פנימי. עבודה בדרך זו מחישה את הגאולה.

(משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו)

ואכלתם אותו בחיפזון (יב,א)

שכאכלו ישראל את הפסח במצרים אכלו אותו בחיפזון... אבל לעתיד-לבוא נאמר, כי לא בחיפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו (מדרש-רבה)

מדוע היתה יציאת מצרים בחיפזון, הלוא פרעה עצמו שלח אותם לחופשי? ומצד שני, מדוע לעתיד לבוא תהיה הגאולה שלא בחיפזון? יציאת מצרים היתה לא רק יציאה משיעבוד גשמי לחירות גשמית, אלא גם יציאה מן המיצרים הרוחניים לחירות רוחנית. לכן בשעת יציאת מצרים, כאשר הרע שבנפשות ישראל היה עדיין בתוקפו, שכן עדיין "לא פסקה זוהמתם עד מתן-תורה", מוכרחים היו לברוח מן הרע, כנאמר (שמות יד), "כי ברח העם". אבל לעתיד לבוא, כאשר יעביר ה' את רוח הטומאה מן הארץ, והרע יתבטל לגמרי - לא יהיה עוד צורך "לברוח" מהרע.

(תניא פרק לא)

פסח הוא לה' (יב,א)

פסח הוא לה': הקרבן הוא קרוי פסח על שם הדילוג... ואתם עשו כל עבודותיו... דרך דילוג וקפיצה (רש"י)

מה הצורך ב"דילוג" בשעת יציאת מצרים? בני-ישראל היו משועבדים במשך כמה דורות במצרים, שהיתה "ערוות הארץ". משעה שהשתחררו מעבדות זו ועד שעמדו ליד הר-סיני לקבל את התורה מפי הגבורה - עבר זמן קצר ביותר (ארבעים ותשעה ימים). מעבר חד שכזה אי-אפשר לבצע אלא בדרך של "דילוג וקפיצה".

(ליקוטי שיחות כרך יב עמ' תפה-תפו)

וככה תאכלו אותו, מותניכם חגורים, נעליכם ברגליכם, ומקלכם בידכם (יב,יא)

חיי אדם מתחלקים, בדרך כלל, לשלושה סוגים: האדם עצמו, קשריו עם סביבתו הקרובה, קשריו עם הסביבה הרחוקה.

שלושה חלקים אלו נרמזים בשלושת הפרטים האמורים - "מותניכם", "נעליכם", "מקלכם":
"מותניכם" - אדם צריך להגיע לחירות בכל הקשור בו-עצמו. חירות זו נרמזת ב"מותניכם", שכן "המותנים הם דבר המעמיד את כל הגוף עם הראש הניצב ועומד עליהם".

"נעליכם" - על האדם לעזור ולסייע לאנשים שאיתם הוא בא במגע. ובאופן כללי יותר - להכניס אלוקות וקדושה בכל סביבתו. עניין זה נרמז ב"נעליים", שהרי על-ידי הרגל בא האדם במגע עם האדמה.
"מקלכם" - אדם חייב להשפיע גם על החלק בעולם שרחוק ממנו, שאינו מסוגל להגיע אליו, שהרי "חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם". דבר זה נרמז ב"מקל", שכן אדם משתמש במקל כדי להגיע לדבר שאינו יכול להגיע אליו בידו.

(מכתב-כללי י"א בניסן תשמ"ו)

וטבלתם בדם אשר בסף (יב,כב)

במדרש כאן אמרו, ש"דם" רומז ללימוד התורה.
וסימנך: "סף" רומז ל"שישים המה מלכות", שישים מסכתות, "ושמונים פילגשים" - שמונים ברייתות (ראה במדב"ר פי"ח).

(אור-התורה שמות כרך א עמ' שכה)

ועבר ה' לנגוף את מצרים (יב,כג)

שם הוי' הוא מידת החסד והרחמים, ובכל-זאת נאמר "ועבר הוי' לנגוף את מצרים", כי מכת בכורות היתה בבחינת "גבורה שבחסד", וכמשל האב שמחמת אהבתו לכנו הרי הוא מכה את שונאו.

(אור-התורה (רמזי תורה) דף לעמ' ג)

וה' הכה כל בכור (יב,כט)

בכל המכות באה רפואה למצרים, שהרי כעבור זמן המכה סרה, חוץ ממכת בכורות, שלא היתה להן רפואה.

טעם הדבר: מטרת שאר המכות היתה להודיע למצרים את שם הוי', כדכתיב (שמות ז), "וידעו מצרים כי אני הוי'". ידיעה זו באה על-ידי הרפואה והסרת המכה; המכה עצמה באה משם אלוקים (ככל הדינים והגבורות שנמשכים משם אלוקים) והרפואה - משם הוי'.

אך במכת בכורות רצה הקב"ה לשבור ולבטל כליל את קליפת מצרים. לכן היתה המכה עצמה משם הוי', כנאמר, "ועבר הוי' לנגוף את מצרים", "והוי' היכה כל בכור". הרי שמכה זו היתה בבחינת דין קשה ביותר, וכנאמר (שמות טו), "ימינך הוי' תרעץ אויבי", הכאה ביד ימינך היא הכאה חזקה ביותר. ולכן למכה זו לא היתה רפואה.

(ספרי-המאמרים תש"ו)

בקשר ל'ניטל' / סדר לבישת הבגדים

עוד בקשר לליל 'ניטל'

בקשר לביאורו של הרב מיכאל אהרן שי' זליגסון (ב'לוח השבוע' גיליון תש הערה 10), על הביטוי "שמונה שעות", שזה הזמן דסדר נגלה - אולי יש להוסיף שלכאורה למה מוזכר רק החיסרון של סדר נגלה, ולא של סדר חסידות בערב', שגם הוא חסר. ואולי רק אצל 'בעל נגלה' אפשר שיהיה נוגע לו הלימוד אפילו ב'ניטל' שזה מוסיף חיות לקליפות, מה שאין כן לאחרים.

הרב זלמן ווסרמן, ברוקלין ניו-יורק

שאלות שונות שעלו בנדון:

סדר היום: כגון לימוד פרקי המשניות לאבלים כמנהגנו אחר התפילה (אבל לא אמירת חת"ת ורמב"ם), כנראה שנוהגים בזה כרגיל.

כתיבת סת"ם: אף שאין זה לימוד תורה ממש כמבואר בשו"ע רבינו סי' מז ס"ג, אך בוודאי הלקוחות לא יהיו מרוצים מזה שכותבים בליל ניטל, ולכן רצוי להימנע מזה - הרב אליהו שי' לנדא, מראשי ישיבת תומכי-תמימים, כפר-חב"ד.

'עונה' בליל ניטל, מענה הרבי על זה לפועל בשלילה גם בליל טבילה, שערי הלכה ומנהג ח"ד עמ' קלב.

בשעת-הרחק: אולי ניתן לדון להקל ללמד תורה באה"ק, ולסמוך על ה'לימוד זכות' של הרבי שכתב לבאר מפני מה (אם אכן) אין נוהגין בזה באה"ק?

עוד בקשר ל'סדר לבישת הבגדים'

קראתי את תגובת הרב שלום-דובער שי' פרידלנד בנושא זה בגיליון תרח"צ עמ' 16. לאחר מחשבה ובדיקת המקורות בנושא, אציע מסקנות אחרות:

(1) שנקבע בליובאוויטש מקודם שעה 9 עד השעה 11 בלילה, כמ"ש בקונטרס עץ החיים פכ"ה.
(2) והעירונו, שבליל 'ניטל' לאחר הדלקת נר ג' דחנוכה ה'תש"נ (התנועותיות תש"נ ח"ב עמ' 59), אמר הרבי שיחה קצרה לאחר מעריב ולפני חלוקת שטרות-מצוה לצדקה, ובשיחה הזכירו דברי הרמב"ם. ואולי זהו ע"ד האמור ברשימות' בשם אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, שאי-הלימוד בניתל אינו שייך ללימוד פנימיות התורה (רשימות היומן' עמ' שיג, וראה שם ריש עמ' שסה) ואולי הפי' שבדרגא עליונה ביותר אין יניקה לקליפות.

א) האמורר בשיחת ש"פ פקודי-שקלים תשמ"א³ אינו הוראה או מסקנה, אלא ציון עובדה, שה'בן חמש' רואה 'מעשים שבכל יום' שמקדימים לבישת המכנסיים⁴.

והנה בפועל בדורותינו חסידים אינם נוהגים כך. אבל אולי יש לומר שבזמן רש"י, דורות רבים קודם שנתגלו דברי (מהר"ם פאפארש הבנויים על דברי) האריז"ל, היה נוהג (כמנהג האשכנזים עד היום⁵) ללבוש המכנסיים תחילה כמו בבגדי כהונה, וכפי שנהוג עד היום (גם בין חסידים) בהלבשת נפטרים ר"ל, שאין בהם מצות ציצית.

ב) ולעניין מעשה יש שיקול נוסף: בכלל יש מקום תמיד להקדמת האיברים העליונים לאלה שלמטה מהם, וכסדר לשון הגמרא⁶ "פניו ידיו ורגליו", וגם בסדר לבישת ופשיטת הבגדים כן הוא⁷. וזה מתאים הן למה שמקדימים את כיסוי-הראש לפני כל הבגדים⁸, והן להקדמת טלית-קטן (והגופייה שתחתיו) לפני כל השאר⁹.

ולכן גם לדידן, לאחר הקדמת הכיפה, הגופייה והטלית-קטן, צריך לכאורה ללבוש, אחרי התחנות, קודם את החולצה ורק אחר-כך את המכנס. ובפשיטה בסדר הפוך: לפשוט תחילה את המכנס, ואחר כך את החולצה, ואחר-כך את התחנות, ואז את הטלית קטן ומה שתחתיו, ולבסוף את הכיפה.

הרב יוסף שמחה גינזבורג, עומר

3) וצ"ל: הנחת הת' בלתי-מוגה סעיף לט, ולא כנדפס שם (בטעות שלנו) סעיף ט.
 4) ולא מסתבר כלל שבכך בא הרבי לרמוז על הצעה לשינוי ההנהגה, ע"ד בעניין ברכת ההלל ע"י הציבור בר"ח או קרה"ת באה"ק בחג הסוכות, שהרי עניין זה נאמר אגב ובתוך שקו"ט בביאור פירש"י ולא הודגש כלל.
 5) בשו"ת תורת יקותיאל (רוזנברג) מהדו"ק סי' ח כתב על שתי ההנהגות "אלו ואלו דא"ח", ונתן מקורותיהן. אך במפתחות לספרו, ובסי' קא שם, ובשו"ת קנה בשם ח"ב חאו"ח סו"ס א דחו את הראיות שהביא התורת יקותיאל מתחילה להנהגה זו. ויתירה מזו – בלקוטי מהרי"ח (ח"ב, סדר התנהגות ערב שבת, בדפוס ראשון דף ח סע"א) ובס' שלחן הטהור (שער קיום המצוות, מאמר הצניעות פ"ד) כתבו שמנהג זה נובע מ"חדשים מקרוב באו", דהיפך הצניעות – אף שלכאורה כוונתם לצניעות (וכמו שהקשה ע"ז בשו"ת קנה בשם שם בתחילת התשובה), ובפרט ע"פ מש"כ בשו"ע רבינו מהדו"ת סי' ב סו"ס ב (וראה פסקי תשובות שם הערה 11). אבל מדברי הרבי ברור, לפחות, שאין הנהגה זו נשללת.
 6) שבת נ"ב. שו"ע אדמו"ר הזקן מהדו"ק סו"ס ד – בקשר לרחיצה בכל יום. ושם כה, ובשו"ע אדה"ז ר"ס רס – בקשר לרחיצה לכבוד שבת.
 7) כן הוא ב'תורת מנחם – התועודיות' (כו) תשי"ט ח"ג עמ' 101. שם מדובר בעיקר על הראש מול הרגל [שעל זה מפורש בשבת סא,א ובשו"ע אדה"ז מהדו"ק ס"ו ומהדו"ת ס"ד שיש לרחוץ את הראש לפני כל הגוף, ומזה הוכיח בשו"ת משה שכיר ח"ב סי' ב שצריך לכבד את החלק העליון של הגוף גם בלבישה], אבל אומר זאת בצורה כללית. וכנראה כוונתו למסכת דרך-אריך (רבה רפ"י, זוטא ספ"ח) והגירסאות והפירושים שם בנדון (שנדונו גם בתורת יקותיאל שנסמן שם ועוד, וחבל שמקורות אלו עצמם לא צוינו שם על הגיליון).
 8) בן איש חי פ' וישלח אות יז, כף החיים סי' ב ס"ק ט. ואולי הוא מפני חשיבות יר"ש – "כסי רישך כי היכי דתהווי עלך אימתא דשמיא" (שבת קנ"ב). שו"ע אדה"ז מהדו"ק סי' ב ס"ז. ויתר על כן – משום שבימינו ובמדינותינו כיסוי הראש מבדיל בין יהודי לגוי (ט"ז סי' ח ס"ק ג, הובא בשו"ע אדה"ז מהדו"ת סי' ב ס"ו. חידושי 'בכור שור' למסכת שבת קיח.ב. חידושי 'חתם סופר' למסכת נדרים ל"ב. ספרים שנשמנו בשו"ת יביע אומר ח"ט חאו"ח סי' א).
 9) אע"פ שזה מצד מעלת הטלית-קטן ולא מצד מעלת הגוף על הרגל.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש, פרשת בא

ה' בשבט

וסדר ההכנות ליום ההילולא והנהגות יום ההילולא עצמו - נעתקו ממכתב הרבי מראש-חודש שבט תשי"א¹. שאר המנהגים סומנו בכוכבית בתחילתם:

בשבת-קודש שלפני היארצייט ישתדלו לעלות לתורה.

אם אין מספר העלויות מספיק - יקראו בתורה² בחדרים שונים³, אבל לא להוסיף על מספר הקראים.

ישתדלו שמפטיר יהיה הגדול שבחבורה - בריצוי רוב המניין - או על-פי הגורל.

בהפטרה מודפס בכמה חומשים "קָרַן מְצַפֵּן בָּא־בָא" (ירמיה מו, כ), וזו טעות, אלא צריך לומר "קָרַן מְצַפֵּן בָּא־בָא".

1) אג"ק ח"ד עמ' קמב, ספר-המנהגים עמ' 95, ובכ"מ.

2) בקשר לקריאת תיבת "קומו צאו" (יב, לא) ראה במובא בהתקשרות גיליון שמא עמ' 9. ואולי יש כאן סיבה מיוחדת, שלא ע"פ המסורה, כגון להדגיש את החיפזון שבתיבה זו (ראה תורה-שלימה כאן אות תקמ"ב). י"א שעד"ז קוראים אצלנו בטעם 'יתיב' גם את "קומו, צאו" השני בתורה, בעניין לוט, בראשית יט, יד.

3) כאשר לפחות שישה מתוכם לא שמעו קריאת התורה, קצות-השולחן סי' כה ס"ד. ואפשר אף לפני תפילת שחרית, כנפוץ בין אנ"ש ובבית חיינו (ענין אג"ק ח"ג עמ' ד, שלא חייב להיות קשר בין התפילה לקריאת התורה. וע"ע המובא בפסקי תשובות סי' קלה סק"ג. 'התפלה כהלכתה' פט"ז ס"ה ובהערות).

המאזין לקריאת התורה ובדעתו להיות אחד מששת השומעים בקריאה נוספת, יכוון שלא לצאת ידי חובתו בקריאה זו (בתנאי שיש ששה מאזינים שכן יוצאים בה).

* הוראת הרבי, לערוך 'קידוש' והתוועדות בשבת זו⁴.

מוצאי-שבת-קודש: אם צפויה עננות מוגברת, יש לקדש את הלכנה מיד כשאפשר, גם אחר ג' ימים (מעתי-לעת) מהמולד (החל מהלילה), ואין להמתין עד אחר שבעה ימים מהמולד⁵.

יום חמישי

י' בשבט

יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ זי"ע: להדליק (ביום רביעי לפנות ערב, בכל בית, תיכף אחר (התחלת) השקיעה⁶) נר שידלק כל המעתי-לעת⁷. אם אפשר בקל - נר של שעווה⁸.

4) בעליית הנשמה בש"ק שלפני ההילולא נשאת כבר הנשמה בדרגת העלייה דיום הש"ק (ואינה חוזרת למקומה כבכל שאר השבתות) עד בוא העלייה דיום ההילולא. ויש להוסיף, שהשייכות דיום הש"ק שלפני יום ההילולא ליום ההילולא היא בהדגשה יתירה בנדו"ד שההסתלקות עצמה היתה ביום הש"ק פרשת בא - ר"ד משיחת ש"פ בא, ו' שבט ה'תשי"ב, 'תורת-מנחם - התוועדות' תשי"ב ח"א עמ' 286.

5) שער-הכולל פרק לג אות ב, עיי"ש בסופו, וכן בהגהת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב על זה (בסידור תורה-אור תשמ"ז עמ' 489) ובסופה. וראה בס' 'דיני ומנהגי ראשי-חודש - חב"ד' פי"ב הע' 32.

6) ע"פ ספר-המנהגים עמ' 79 בקשר ליארצייט פרטי. ובנטעי-גבריאל הל' אבילות ח"ב פ"ה ס"א כתב בטעות שמנהג חב"ד להדליק לפני השקיעה.

7) לכאורה הכוונה עד צאת-הכוכבים למחרת (ואם כבה עד אז מדליקים אותו שוב, ואם התקלקל - מדליקים נר אחר).

8) ראשית-תיבות: "הקיצו ורננו שוכני עפר" (מהמכתב הנ"ל). למעשה, נר של שעוות-דבורים טהורה אינו דולק יפה (מוציא גזים רבים וכבה מהר, מלבד באבוקת-הבדלה שכולה פתוחה

בשעת התפילה ידלקו חמישה נרות.⁹
 יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום
 היארצייט, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני
 - שחרית, שלישי - מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר
 גדול של אנ"ש.

* בימי ההילולא של רבותינו נשיאינו - אומרים
 תחנון¹⁰.

אחר התפילה (בבוקר - אחר אמירת תהילים)
 ילמוד (יסיים¹¹ בקול¹²) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד
 דכלים ופרק ז' דמקוואות. אחר-כך יאמר המשנה: "ר'
 חנניא בן עקשיא כו' ויאדיר". בלחש - איזה שורות
 בתניא¹³, קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית - יחזור חלק מהמאמר דיום

ההסתלקות (ד"ה באתי לגני, נדפס בקונטרס עד¹⁴)
 בעל-פה. ואם אין מי שיחזור בעל-פה, ילמדוהו
 בפנים. וכן אחר תפילת הבוקר. ולסיימו אחר תפילת
 מנחה.

* נקבע המנהג אצל כמה וכמה ללמוד פרק
 מעשרים הפרקים על הסדר (גם) דשנה אחר שנה.
 ולאחרי שנשלמו עשרים השנים הראשונות, מתחילים
 עוד הפעם ללמוד בעשרים פרקים אלו, כל שנה פרק
 אחד, ובשנה זו - פרק ח"י מהמשך¹⁵.

בבוקר קודם התפילה - [ילמד כל אחד לעצמו]
 פרק תניא¹⁶, וכן לאחר [סיום המאמר שאחרי] תפילת
 מנחה¹⁷.

בבוקר קודם התפילה - ירים כל אחד תרומה
 להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל
 אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפילת מנחה.

נתינת הצדקה (בקשר עם י' שבט וכיו"ב)
 - שייכת גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים)
 להן דבר הצדקה שייך יותר¹⁸.

לאחר תפילת הבוקר וחזרת הדא"ח - יקרא כל
 אחד פדיון-נפש¹⁹ (הנשואים - כמובן בחגירת אבנט).

לאוויר), ונרות הש'עווה המצויים בשוק מעורבים באחו גבוה
 של סטיארין. ולכאורה די שיהיה הרוב שמונה לקיום המנהג
 כראוי (וכנראה המציאות בזה אינה דומה להמבואר בשו"ע
 אדה"ז סי' רסד ס"ז-ח).

9 כנגד: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה (משיחת כ"ק אדמו"ר
 מהוריי"צ נ"ע) - ספר-המנהגים עמ' 79. וראה 'רשימות' חוברת
 קפג עמ' 16, אופן מנהג זה בעבר.

10 מלבד אם בלאר-הכי הוא יום שאין אומרים בו תחנון
 - ספר-המנהגים עמ' 16. זו הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע,
 שהובאה ונתבארה בשיחת כ' מנחם-אב ה"ש"ת (התועדויות
 ח"א עמ' 172), ושם נמסר הטעם בשמו זהו הזמן היותר טוב
 לבקש ולפעול. וביאר הרבי, שחסידי פולין אין אומרים תחנון,
 מפני שהעלייה שביום היארצייט אצל הצדיק ש'באמונתו יחיה'
 (ח' בפתח, י' שנייה בסגול) פועלת עליה אצל כל מקושריו, אבל
 חסידי חב"ד שתובעים מהם פנימיות ועבודה דווקא, רוצים
 להעלות גם את הגוף ולטהרו, ולכן גם אז אומרים תחנון. וראה
 גם 'רשימות' חוברת סט עמ' 9. ובשיחות-קודש: ש"פ עקב
 תשי"ג ס"ד (התועדויות ח"ט), תשי"ג ח"ג עמ' 115). שמח"ת
 תשט"ז ס"ג (התועדויות ח"ט), תשט"ז ח"א עמ' 129. י"א
 ניסן תשכ"ב ס"א. ש"פ אחרי תשכ"ו ס"ב. ש"פ ויחי תשל"ל ס"ה.
 וש"נ עוד.

11 בספר-המנהגים עמ' 77: "הדיוק הוא לסיים הפרקים אחרי
 התפילה", דהיינו שאפשר ללמוד עד הסיום גם לפני-כן. רבים
 מהאבלים רגילים ללמוד לפני חזרת הש"ו וכיו"ב. ויש לברר
 אם שייך בזה המבואר בשיחת שבת בראשית תש"ל, שאין
 ראוי להוסיף מאומה בתוך התפילה, ושכן גם אמירת שיעור
 תהילים היא בדווקא אחרי "אך צדיקים".

12 ספר-המנהגים עמ' 6.

13 י"א שהרבי נהג לומר (בשנות האבלות עכ"פ) את התיבות:
 "ונפש השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש" - 'מנהגי
 מלך' ס"ע 32.

14 ספר-המאמרים תש"י עמ' 111.

15 סה"מ מלוקט ח"ב עמ' רלח, עמ' רנו הערה 23, וב'תורת
 מנחם - סה"מ מלוקט' ש"ל לאחרונה לפי סדר השנה, הוא
 בעמודים שו. וכן נהג הרבי לומר מדי שנה מאמר על האות
 השייכת לשנה זו (עד תשמ"ח). ומקובל אצל חסידים ללמוד
 את המאמרים השייכים לי' שבט שנה זו, והשנה: באתי לגני
 תשכ"ח ובאתי לגני תשמ"ח (בסה"מ מלוקט ב' שם במקורות
 שצוין בתחילת ההערה).

16 נפוץ בין אנ"ש ללמוד אגה"ק סי' ז"ך, ללא הביאור. וראה
 אג"ק דבעל ההילולא ח"א עמ' שצ, שהורה ללמוד 'פרק כ"ז'
 ביום ההילולא ב' ניסן אחר ערבית, את הביאור - בשחרית
 קודם התפילה, וקודם מנחה אגה"ק 'פרק כ"ג'.

כנראה נהגו כך מקדם ללמוד בימי היארצייט-הילולא דרבותינו
 נשיאינו פרק זה, במסגרת המנהג - ש'כדאי לפרסם ולחזק"
 - ללמוד בכל יום פרק תניא ע"פ הסדר או באופן אחר, ראה
 'התועדויות' תשמ"ט ח"ג עמ' 68 (מוגה) ועמ' 75, ובכ"מ. בעמ'
 75 הסיק הרבי ששיעור זה צ"ל לפני התחלת התפילה ממש,
 היינו גם לפני אמירת "הריני מקבל", כלומר שתחילה למדו פרק
 תניא, ורק אח"כ פתחו את ה'סידור'.

17 כנ"ל - הביאור לאגה"ק האמורה.

18 ספר-המנהגים עמ' 85, עיי"ש בהערה. וכן בקשר לטף,
 ע"פ הוראת הרבי, ובפרט בשנים האחרונות, לשתף גם אותם
 בכיו"ב, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטף שייכים בקיומם.
 19 נוהגים לכתוב את הפ"ע לנייר חלק דווקא. מקפידים

אשר עבד בה כל ימי חייו.

במשך המעתי-לעת' - לבקר (אלו הראויים לזה) בכתייהכנסיות ובכתייהמדרשות אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ... לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנתו על-דבר אמירת תהילים, לימוד חומש עם פירש"י - ובמקומות המתאימים - גם על-דבר לימוד התניא כפי שחלקו לימות השנה.

- אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך התוועדות.

במשך המעתי לעת - לבקר (המוכשרים לזה) במקום כינוסי הנוער החרדי - ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער שלעת עתה עדיין אינו חרדי - ולבאר להם איך שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק מו"ח אדמו"ר ... לבאר להם את אשר תבע מהם והתקווה והביטחון אשר בטח בהם, אשר סוף סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרץ החום והחיות שהם מסגולת הנוער.

מובן אשר, אם זהו מתאים לתנאי המקום, ימשיכו ככל הנ"ל בימים אשר אחרי הארציטיט, ובפרט ביום השבת-קודש שלאחריו.

* בעת ההתוועדות די' בשבט, נהג הרבי לעשות מגבית בעד 'קרן תורה'²⁴.

הליכה לאוהל'

* "שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר ... שקודם ההליכה על ציון ואוהל - נוהגין שאין אוכלין, אבל שותים"²⁵.

24) ספר-המנהגים עמ' 96. עניינה - לסייע (ללא פירסום שם המנדבים) לבחורים המשקיעים כמה שנים ללימוד תורה ללא חשבונות אודות פרנסה (דברי הרבי במעמד ייסוד הקרן, שיחת י' בשבט תשט"ו ס"ל-לא, התוועדות (ג) תשט"ו ח"ב עמ' 247 ואילך).

25) ספר-המנהגים שם, וש"נ. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ו עמ' רפב. והכוונה לא רק להקפיד שלא לאכול בגלל האמור בזהר שאין ללכת שמה ללא תענית (ופ"א אמר הרבי לאחד התמימים שאכל לפני שהלך לאוהל: "א רחמנות אויף דיר" - יומן תש"י, נספח לשיחות קודש - תש"י החדש עמ' 226), אלא גם להקפיד **לשתות** תחילה (וכן הקפיד הרבי), כדי שלא להיות בכלל "מרעבי עצמו ולן בבית-הקברות" (ראה גם בגשר-החיים ח"א ס"ע ש, ובנטעי-גבריאל הל' אבילות ח"ב עמ' תרכ"ג. בנטעי-גבריאל שם כתב, שלכן נמנע הרבי מלבקר באוהל ביום

אלו שזכו להיכנס ליחידות, או על-כל-פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ - יצייר עצמו, בעת קריאת הפ"נ, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"נ אחר-כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' שלו. ולשלחו (אם באפשרי - בו ביום) על מנת לקראתו על הציון שלו²⁰.

במשך המעתי לעת - ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם²¹.

במשך המעתי לעת - לעשות התוועדות²².

[מכיוון שזו התוועדות הקשורה בהילולא, מהנכון לפתוח בדבר תורה של בעל ההילולא²³.

לקבוע שעה במשך המעתי-לעת' - לבאר לבני ביתו שי' אודות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ועבודתו

לכתוב (אפילו את טיוטת הפ"נ - ראה 'אספקלריה' נספח לכפר חב"ד' גיליון 1243 עמ' 20) דווקא באם טבלו באותו היום במקוה (באם לא טבל - יכתוב ע"י אחר). כותבים בחגירת אבנט (נוטלים ידיים לפני-כן). כשכותב אדם פ"נ על עצמו, כותבים "עלי", "עלינו", ואלו כשכותב עבור אחרים הלשון הוא "עבור..." (המזכיר הרה"ח רי"ל שי' גרונר).

בנוגע לנוסח הפדיון, הורה הרבי שלא לכתוב הנוסח הישן "ממקור הרחמים..." (ראה 'תורת מנחם - התוועדות' תש"י עמ' 39).

ראה באג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א עמ' קנד: "לדעתי אחשוב אשר פ"נ על קברי הצדיקים בעניינים רוחניים בעבודה, איננו צריכים לכתוב החסרונות שמוצא בנפשו, כי אם לבקש שיתקן... הפרט הוא באופן כך וכך, ולא לכתוב כמו שהוא עתה בחסרונו..." עיי"ש. כ"ק אדמו"ר מהר"ש, בשו"ב מהאוהל, ביאר זאת פעם לבני-ביתו (מבוא לקונטרס ומעין עמ' 55), בכך שברוחניות נראה כל דבר, גם החיסרון, כאילו הוא חי ממש.

20) מס' הפקס באוהל: 4444-723-718-1.

21) כדי להקל על הציבור, מוצעים בזה פרקים קלים-יחסית:

י - יומא פ"ח; 1 - דמאי פ"ב; ס - תענית פ"ב; 9 - חלה פ"ב; י - ביכורים פ"א (אפשר גם לחזור על יומא פ"ח - אג"ק כרך יז, עמ' רעא); 2 - פרה פ"ט; ח - שבת פכ"ב; ק - נדרים פ"ח.

22) אצל הרבי היה הסדר בהתוועדות: קודם מאמר חסידות, ואחר-כך סיום מסכת (ראה שיחת מוצש"ק י' בשבט תש"ל ס"י).

בעת ההתוועדות של י' בשבט בכל שנה, נהג הרבי לומר מאמר המתחיל בפסוק 'באתי לגוי'. בכל שנה נהג הרבי לבאר פרק אחד בהמשך ההילולא לפי הסדר. תש"י-א"תש"ל. תשל"א-תש"נ וכו'. הרבי ביאר את הפרק בפרטיות, בצירוף ביאורים מתורתו של כל אחד מרבותינו שניאנו, מהבעש"ט ואילך (ראה 'כפר חב"ד' גיליון 795 עמ' 24).

23) שיחת כ' מ"א תשל"א בתחילתה.

וכמה מהנהגות הרבי ב'אוהל', וכן הנחיות לכוהנים המבקרים שם, נרפסו ב'התקשרות', סוף גיליון תקי"ז].

יום שישי י"א בשבט

התחלת הנשיאות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו:
"בדורו של נשיא דורנו גופא, ישנם כמה שלבים

התענית). וע"ע דיון בזה ב'התקשרות' גיליון תיב עמ' 19. ולהעיר עוד מסיפורו של חבר המזכירות הרה"ח ר' בנימין שי' קליין שלפעמים היה הרבי אוכל פיסת שוקולד לפני הנסיעה לאוהל. כן להעיר מיומנו האישי של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ מביקורו בארה"ק ('מסע הרבי בארה"ק' עמ' 252 ועמ' 255) שביום ה' מנ"א אכלו מזונות בשכם ואח"כ נסעו לציוני האר"י וכו' בצפת, וביום ז' מנ"א בשעה 12 היתה סעודה, ואח"כ נסעו לקבר רחל ואס"כי מצב בריאותו של הרבי היה קשה אז, עד שביקשו ממנו לבל יתענה בת"ב (שם עמ' 256), הרי לכאורה השתתפו בזה גם המלווים אותו. וצ"ע. ומאידך בלקוטי דיבורים ח"ד ליקוט לז, ברשימת המאסר עמ' 1354 מספר אדמו"ר מהוריי"צ על ילדותו, שהלך ל'אוהל' בעודו **בתענית** [אך לא היתה זו תענית ממש ע"פ דין, שהרי לא קיבלה מאתמול, עיי"ש]. ואולי היו כל אלה מצבים מיוחדים, וע"ע. וכן צ"ע בקשר לחתן וכלה (ובני משפחתם) שנוסעים ביום החתונה לאוהל כו'.

ותקופות, ובכללות - שלושה שלבים: (א) יום העשירי לחודש אדר-עשר (יו"ד שבט ת"ש) - סיום התקופה של עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) היום למחרתו - יום אדר-עשר לחודש אדר-עשר (היום השלם הראשון לאחר ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי-עשר (תשי"א)²⁶ - כאשר החלה המשך וחידוש של תקופה חדשה ו"נתלו המאורות"²⁷ של הדור השביעי מאדמו"ר הזקן (או הדור התשיעי מהבעל-שם-טוב). (ג) התקופה שלאחר ההסתלקות בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר [הרבנית חיה-מושקא] ביום כ"ב לחודש אדר-עשר (כ"ב שבט תשמ"ח)²⁸.

"מי שטרח בערב שבת - יאכל בשבת": ב'שבת שירה' נוהגים לאכול "שווארצע קאשע"²⁹ [דייסה ממין קטניות הנקרא כיום 'כוסמת']³⁰.

(26) "ראה ספר-השיחות תש"נ ח"א עמ' 255 הערה 99".
(27) "ראה לעיל [ספר-השיחות תשנ"ב] ח"א עמ' 293-5".
(28) כל הקטע (תרגום מאידיש) מספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 348 (כולל שתי ההערות הקודמות).
(29) ספר-המנהגים עמ' 72 (נדפס בטעות תחת הכותרת 'טבת' וצ"ל כמובן 'שבט').
(30) אין לזהותה עם 'כוסמין', שהוא מין מזונות. ה'כוסמת' היא קטניות לכל דבר.

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחי
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש